

Lista isključenja

Poslednji put ažurirana juna 2020

Poslovni odnos se neće uspostavljati niti održavati sa klijentima koji se bave bilo kojom od sledećih djelatnosti:

Neetički uslovi i uslovi rada:

- a) Proizvodnja ili aktivnosti koje uključuju štetne ili eksplotacione oblike prisilnog rada/rada štetnog za decu¹, diskriminatore prakse, ili prakse koje sprečavaju zaposlene u zakonitom ostvarivanju njihovih prava, udruživanja i kolektivnog pregovaranja;
- b) Proizvodnja ili trgovina narkoticima²;
- c) Proizvodnja ili trgovina oružjem (uključujući lovačko oružje) i municijom³;
- d) Kockanje (uključujući online kockanje), kasino i firme koje se bave sličnim aktivnostima⁴;
- e) Izdavanje kriptovaluta ili operacija vezanih za platformu razmjene kriptovaluta;
- f) Prostitucija i bilo kakav posao čija je osnovna poslovna delatnost vezana za pornografiju;
- g) Klinike za reproduktivno zdravlje i druge medicinske ustanove koje se direktno ili indirektno bave surogat majčinstvom⁵ (npr. posredništvom ili drugim sistematskim omogućavanjem) ili drugim vrstama etički upitnih medicinskih tretmana, uključujući modifikacije genetskog materijala i manipulativno lečenje ili lečenje zamenom mitohondrija⁶ kao i praksama komodifikacije ljudskih organa.

Delatnosti štetne po zdravlje, sigurnost i životnu sredinu:

- h) Proizvodnja ili trgovina ili upotreba nevezanih azbestnih vlakana ili proizvoda koji sadrže azbest⁷;
- i) Proizvodnja ili trgovina proizvodima koji sadrže polihlorirane bifenile⁸;
- j) Proizvodnja ili trgovina farmaceutskim proizvodima, pesticidima/herbicidima i drugim štetnim supstancama koje se u setu postepeno povlače iz upotrebe ili su zabranjene⁹;
- k) Proizvodnja ili trgovina radioaktivnim materijalima (uključujući skladištenje i postupanje sa radioaktivnim otpadom); poslovanje ili aktivnosti koje se tiču nuklearne industrije ili nuklearnih materijala¹⁰;
- l) Ribolov vučnim mrežama u morskoj vodi upotrebom mreža dužih od 2,5 km;
- m) Prevoz nafte ili drugih štetnih supstanci tankerima, a koji nisu u skladu sa zahtevima Međunarodne pomorske organizacije (IMO)¹¹;
- n) Aktivnosti koje se odnose na puštanje genetski modifikovanih organizama u prirodno okruženje bez odobrenja od strane nadležnih organa ili gde je relevantni organ izjavio da proizvodi ne sadrže genetski modifikovane organizme¹²;
- o) Trgovina vrstama biljaka i životinja ili proizvoda iz CITES konvencije¹³;
- p) Prekogranični promet otpada zabranjenog međunarodnim zakonom¹⁴;
- q) Izgradnja (mini) hidro kaskada bez odgovarajuće ekološke procene;
- r) Proizvodnja ili trgovina supstancama koje oštećuju ozon, a koje se u svetu povlače iz upotrebe¹⁵;
- s) Seča u komercijalne svrhe, ili nabavka opreme za seču drveća za upotrebu u tropskim vlažnim šumama , proizvodnja i trgovina drvetom ili drugim drvnim proizvodima osim iz šuma gde se primenjuje održivo upravljanje¹⁶; ¹⁶;
- t) Eksplotacija rudnika dijamanta i komercijalizacija dijamantata kada zemlja domaćin ne poštuje Kimberley sporazum (KPCS), ili druge slične sporazume o resursima dobijenim ekstrakcijom;;
- u) Podzemno iskopavanje radi ekstrakcije metala, uglja, uljnih škriljaca i drugih minerala;
- v) Pravljenje drvenog uglja drugim metodama osim pomoću retorte (korišćenjem hermetički zatvorenih metalnih kontejnera)..

Delatnosti koje imaju negativan učinak na društvenu zajednicu:

- w) Proizvodnja ili trgovina bilo kojim proizvodom ili delatnost koja se smatra nelegalnom u zemlji domaćinu prema (tj. domaćim) zakonima ili propisima ili međunarodnim konvencijama i sporazumima, uključujući, između ostalog, zakonodavstvo ili konvencije koje se odnose na zaštitu resursa bioraznolikosti¹⁷ ili kulturnog nasleđa;
- x) Aktivnosti unutar, u blizini, ili uzvodno od zemlje koju naseljavaju domorodački narodi i/ili ugrožene grupe, a kao što su zemljišta i vodenii tokovi koji se koriste za aktivnosti koje se tiču izdržavanja, kao ispaša stoke, lov ili ribolov;;
- y) Aktivnosti koje mogu negativno uticati na mesta od kulturnog i arheološkog značaja;

z) Aktivnosti koje uključuju nedobrovoljno preseljenje.

Klijenti koji se bave bilo kojom od ovih delatnosti se neće finansirati:

- Značajnija proizvodnja ili trgovina alkoholnim pićima (isključujući pivo i vino)¹⁸;
- Značajnija proizvodnja ili trgovina duvanom¹⁹;
- Delatnosti unutar, u blizini ili uzvodno od označenih zaštićenih zona koje je IUCN klasifikovao u kategoriju I – ²⁰.

- ¹ Ovo uključuje svaku aktivnost vezanu za trgovinu ljudima. Prisilni rad označava svaki rad ili usluge koji se ne obavlja dobrovoljno i koji je iznuden od pojedinca pod pretnjom sile ili kazne. Rad štetan za decu podrazumeva angažman dece koji je ekonomski iskoristiv, ili može biti rizičan, ili ometati obrazovanje dece, ili biti štetno po zdravlje deteta, ili fizički, mentalni, duhovni, moralni ili društveni razvoj. Za dodatne informacije, vidi: IFC (vidi IFC/MIGA Zajednička politika o prisilnom radu i radu štetnom za decu); Deklaracija Međunarodne organizacije rada o osnovnim principima i pravima na radu, i principi sadržani u sledećim konvencijama: MOR Konvencije 29 i 105: (prisilni i obavezni rad), 87 (sloboda udruživanja), 98 (pravo kolektivnog pregovaranja), 100 i 111 (diskriminacija); 138 (minimalni starnosni uzrast); 182 (najteži oblici rada dece) Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.
- ² Termin "narkotici" odnosi se na sve ilegalne prirodne i sintetičke narkotike i psihotropske supstance. Za više detalja pogledati Jedinstvenu konvenciju UN-a o narkoticima (1961), kao i žutu listu Međunarodnog odbora za kontrolu narkotika (INCB).
- ³ Iz ove odredbe izuzete su sigurnosne agencije koje kupuju malo oružje i municiju za vlastitu upotrebu bez namere za njihovom preprodajom.
- ⁴ Ova odredba ne obuhvata dobrotvorne lutrije koje svoja sredstva ulažu isključivo u dobrotvorne svrhe za opštu dobrobit, kao i one osobe ili subjekte koji nudeći kockarske usluge ostvaruju manje od 25% svog prometa.
- ⁵ Gde je žena (surogat-majka) saglasna da će nositi dete za drugu osobu ili osobe, koja/koji će, nakon rođenja deteta, postati njegov(i) roditelj(i). ProCredit grupacija pridržava se Građanskog zakonika Nemačke, Poglavlje 1591., po kojem je detetova majka žena koja ga je rodila.
- ⁶ Poseban vid in vitro oplodnje gde deo ili sva mitohondrijska DNK deteta dolazi od trećeg lica i može uključivati transfer deobnog vretena majke (MTS), pronuklearni transfer (PNT) i transfer polarnog tela (PBT).
- ⁷ To se ne odnosi na nabavku i upotrebu cementnih ploča od vezanog azbesta koje sadrže <20% azbesta.
- ⁸ Polihlorirani bifenili – grupa vrlo toksičnih hemikalija koje se nalaze na električnim transformatorima punjenim naftom kondenzatorima i postrojenjima iz perioda 1950-1985. godine.
- ⁹ Lista proizvoda koji se povlače iz upotrebe ili su zabranjeni dostupna je u IFC-u ili EBRD-u. Referentni dokumenti uključuju EU propise (EEC) br. 2455/92 o izvozu i uvozu određenih opasnih hemikalija, sa izmenama i dopunama; Konsolidovanu UN listu proizvoda čija je konzumacija i/ili prodaja zabranjena, povučena, strogo ograničena, ili nije odobrena od strane vlada; Konvenciju o proceduri prethodno najavljene saglasnosti za odredene opasne hemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini (Roterdamska konvencija); Stokholmsku konvenciju o trajnim organskim zagadivačima; Klasifikaciju pesticida po štetnosti, prema Svetskoj zdravstvenoj organizaciji (SZO).
- ¹⁰ To se ne odnosi na kupovinu medicinske opreme, opreme za kontrolu kvaliteta (merenje) i bilo koje opreme gde je izvor radioaktivnosti beznačajan i/ili adekvatno zaštićen.
- ¹¹ To uključuje: tankere koji ne poseduju sve potrebne MARPOL SOLAS sertifikate (uključujući, bez ograničenja, usklađenost sa Međunarodnim kodeksom upravljanja sigurnošću (ISM Code)), tankere koji se nalaze na crnoj listi Evropske unije, ili su zabranjeni Pariskim memorandumom o saglasnosti o nadzoru države luke (Paris MOU) i tankere koji će biti povučeni iz upotrebe prema propisima 13G i 13H Aneksa I MARPOL konvencije. Tankeri sa jednim trupom stariji od 25 godina ne trebaju se koristiti.
- ¹² Za zemlje u kojima posluje EBRD: aktivnosti koje uključuju puštanje GMO u prirodno okruženje trebaju biti upućene na EBRD i upoređene sa važećim Zahtevima EBRD-a (Performance Requirements).
- ¹³ CITES: Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divljih životinja i biljaka. Lista vrsta navedenih CITES konvencijom dostupna je u IFC-u ili EBRD-u. Za više detalja o tome koje se vrste nalaze na ovoj listi, posetite <http://www.cites.org> ili pristupite bazi podataka o vrstama biljaka i životinja iz CITES konvencije na <http://www.cites.org/eng/resources/species.html>
- ¹⁴ Referentni dokumenti su: Uredba (EC) broj 1013/2006 od 14.06.2006. godine o otpremi pošiljaka otpada; Odluka C (2001) 107/konačna OECD-a koja se tiče revizije Odluke C (92)39/Konačna o nadzoru prekograničnog prometa otpada namenjenog za recikliranje; Bazelska konvencija od 22.03.1989. o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovog odlaganja. Više informacija i pojednostavljeni vodič o Bazelskoj konvenciji nalaze se na stranici <https://www.basel.int>
- ¹⁵ Supstance koje oštećuju ozon: hemijska jedinjenja koji reaguju sa i oštećuju stratosferski ozon, a što rezultira poznatim „ozonskim rupama“. Montrealski protokol u kojem se navode supstance koje oštećuju ozon, a što uključuje aerosole, rashladna sredstva, sredstva koja izbacuju penu, rastvarače i protivpožarna sredstva, zajedno sa pojedinostima zemalja potpisnica i ciljnim datumima povlačenja iz upotrebe, dostupan u IFC-u ili EBRD-u.
- ¹⁶ Samoodržive šume moraju imati sertifikat (međunarodnih ili domaćih tela za sertifikaciju) ako postoje ili trebaju da budu u skladu sa politikom banke o finansiranju seče šume.
- ¹⁷ Relevantne međunarodne konvencije o biološkoj raznolikosti uključuju, bez ograničenja: Konvenciju o zaštiti migracijskih vrsta divljih životinja. (Bonska konvencija); Konvenciju o močvarama od međunarodne važnosti naročito kao staništa ptica močvarica (Ramsarska konvencija); Konvenciju o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija); Konvenciju o svetskoj baštini; Konvenciju o biološkoj raznolikosti.
- ¹⁸ Ovo se ne odnosi na klijente/firme koji nisu suštinski uključeni u ove aktivnosti. „Nisu suštinski uključeni“ podrazumeva da je ta delatnost sporedna u odnosu na primarne delatnosti klijenta. Izuzeci mogu biti napravljeni uz odobrenje IFC-a.
- ¹⁹ Isto kao i prethodno.
- ²⁰ Aktivnosti unutar bilo kojeg drugog zaštićenog područja, kao što je posebno spomenuto, moraju se ocenjivati od slučaja do slučaja. Ostala zaštićena područja mogu biti npr. razvrstani u IUCN kategoriju V i VI, UNESCO-va prirodna svetska baština, Ramsarska nalazišta (Konvencija o močvarama od međunarodnog značaja), Smaragdna nalazišta (Bernska konvencija), Natura 2000, ključna područja biološke raznolikosti. Aktivnosti u službenim ljudskim naseljima unutar zaštićenih područja koja nemaju značajan, nepovoljan i nepovratan uticaj na životnu sredinu i poboljšavaju ekološke i / ili društvene uslove, dokumentovane u stručnom mišljenju, mogu biti izuzete od isključenja. Prema definiciji OECD-a, „naseljavanje ljudi“ obuhvata: (a) fizičke komponente skloništa i infrastrukture; i (b) usluge kojima fizički elementi pružaju podršku, to jest usluge u zajednici kao što su obrazovanje, zdravstvo, kultura, dobrobit, rekreacija i ishrana (izvor: OECD-ov Glosar statističkih izraza).